Erzurum Şeker Fabrikası, Türkiye Cumhuriyeti'nin modernleşme sürecindeki sanayi girişimlerinin bir parçası olarak 1956 yılında Erzurum'da kurulmuştur. Doğu Bölgesi'nde bulunan ve dönemi için deniz seviyesinden 2000 metre yükseklikte yapılan ilk fabrikadır.Yapı, şehir merkezinden 17 km uzaklıkta Erzurum-Erzincan yolu üzerinde sanayi bölgesindekonumlandırılmıştır. Aynı zamanda dönemindeki fabrikalar içerisinde büyüklük bakımından da birinci olma özelliği taşımaktadır. Proje tasarımını, inşasını ve teknik donanımını Alman B.M.A. ve Buckau R. Wolf firmaları tarafından yapılmıştır. Bunun yanında diğer teknik donanımı için pek çok yapancı firma görev yapmıştır.

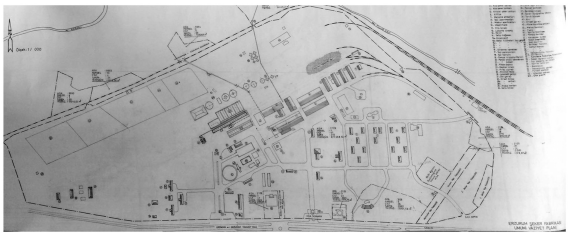

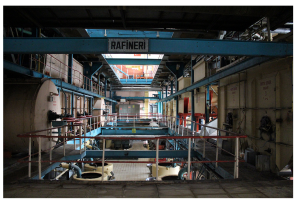

Fabrika, üretime yardımcı mekânlar ve sosyal tesislerin yer aldığı geniş bir kampüs biçiminde tasarlanmıştır. Bu yardımcı mekânlar genel olarak ofis binası, malzeme, tohum ve gübre ambarları, atölye binaları, küspe üretim tesisleri, bekçi kulübeleri, 7,5 km demiryolu ve silolardır. Sosyal tesisler ise işçi apartmanları, memur apartmanları, misafirhane, lokanta, sinema, satış mağazası binaları, işçi pansiyonları, revir, ilköğretim okulu, yolları, havuzları, oyun sahaları ve bahçelerdir. Fabrika binası dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Fabrikada üretim bölümü ve işletme binası bir birine paralel şekilde konumlandırılmıştır. Yapı betonarme taşıyıcı sistem ile inşa edilmiştir. Çatı strüktürü ve fabrika üretim bölümündeki iskeleleler ise çelik konstrüksiyon ile oluşturulmuştur. Şekerin üretildiği makinalar ve teknik donanımlar üretim alanında bulunmaktadır. İşletme binası ise iki katlıdır ve teknik elemanlara ait ofisleri barındırmaktadır. Ofisler bir koridorda karşılıklı oluşturulan mekânlar şeklinde çözümlenmiştir. Teknik personel için işletme binasının ikinci katından üretim bölümüne içerden bağlantı sağlayan geçiş bulunmaktadır. Yapı iç mekânına gün ışığını cephesinde tasarlanan şerit pencereler ile almaktadır. Ayrıca fabrika farklı zaman dilimlerinde bazı tadilatlar geçirmiştir.

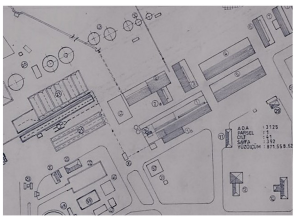

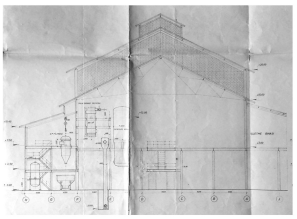

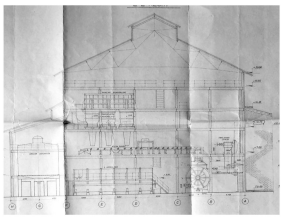

Erzurum, Şeker Fabrikası'nın kurulması ile ekonomik, iktisadi ve teknolojik gelişimin yaşandığı Doğu Bölgesi'nin önemli bir kenti haline gelmiştir. Fabrika, kent için yapısal anlamda çeşitli yeniliklerin ilki konumundadır. Dolayısıyla modern mimarinin kent içerisindeki önemli endüstri miraslarından biridir. Fabrikanın bulunduğu yer, sonrasında benzer sanayi yapıları ile şekillenmiştir ve kent için endüstri mirası olan bu sanayi yapıları etkin sürece katılmıştır. Fabrika günümüzde aktif biçimde kullanılmakta olup bölgenin şeker üretimine önemli katkılar sunmaktadır.

ERZURUM ŞEKER FABRİKASI

Esma Eroğlu, Gazi Üniversitesi
Gülhayat Ağraz, Gazi Üniversitesi
Merve Ertosun Yıldız, Gazi Üniversitesi

Yapının
Adı: Erzurum Şeker Fabrikası
İşlevi: Sanayi
Yapım yılı: 1956
Yüklenici firma: Alman, B.M.A. ve Buckau R. Wolf eti
Yaptıranı: Türkiye Cumhuriyeti Devleti
Adresi: Ilıca Mah. 17. km 25090 Aziziye / ERZURUM